

Saksbeh.: Inge Alsaker, Øivind Schøyen, Stein Eliassen, Knut Fuglum

Telefon:

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato: 28.04.2010

Prosjekt 11

Nasjonal transportplan 2014 - 2023 - Regional utvikling Mandat

1. Formål og oppdrag

Prosjektet skal redegjøre kort for utfordringer knyttet til transport av personer og gods i områder med spredt bosetting. Videre skal de viktigste tiltak som kan redusere avstandskostnader mellom regioner beskrives. Se for øvrig retningslinje 1.

I forrige NTP viste det seg vanskelig å få til en entydig definisjon av begrepet avstandskostnader. Grappa skal se på dette på nytt, og dessuten vurdere om det er behov for å justere og eventuelt utvikle nye etappemål og indikatorer mht avstandskostnader. Arbeidet deles i to hoveddeler: Sektorovergripende og sektorvise tema

Sektorovergripende tema:

- Oppsummere erfaringer fra forrige NTP mht regional utvikling og avstandskostnader. Gjøre et nytt forsøk på å definere og operasjonalisere begrepet avstandskostnader
- Omtale avstandsproblemet generelt (lokalt, regionalt, til Oslo, til naboland, globalt)
- Kartlegge transportstandard og -kvalitet i utkantstrøk, med fokus på eksempler:
  - Persontransport: Tilbud / reisetid / frekvenser / kostnader / pendling / reisemiddelfordeling
  - Godstransport: Tid og kostnader knyttet til godsfremføring
  - Hvorledes kan samferdselstiltak bidra til å utvide regioner?
- Hva kan gjøres for å redusere avstandskostnadene (investeringstiltak, drift / vedlikehold, bidrag fra ulike transportmidler)?
- Redegjøre for hvilke utfordringer personer uten tilgang til egen bil opplever, og vurdere aktuelle tiltak for å styrke deres mobilitet
- Kartlegge endringer lufthavners influensområder som følge av infrastrukturtiltak i andre sektorer (primært veg)

Sektorvise betraktninger:

- Veg
  - Beskrive utfordringer i ferjedriften
  - Beskrive konsekvenser av dårlig regularitet på vegnettet - knyttet til høyfjellsstrekninger

- knyttet til sårbarhet (ras, havari, manglende omkjøringsruter)
  - knyttet til større vedlikeholdsarbeid (særlig i tilknytning til tunnel) som medfører stenging av hovedrutene
  - Drøfte konsekvenser av variasjon i vegstandard på riksvegnettet, inkludert HMS-vurderinger for langtransportsjåfører.
  - Vurdering av ekspressbussens rolle for regional utvikling.
  - Konsekvenser på transportkostnadene av spisset satsing på viktigste riksvegene.
- Jernbane
    - Beskrive i hvilke regioner (områder utenfor ICE triangelet) der det finnes lokale initiativ for jernbaneutbygging.
    - Drøfte hvor nye jernbaneutbygginger potensielt vil gi den største senkningen i avstandskostnader.
    - Drøfte jernbanens rolle sammen med andre transport middel som middel for å redusere avstandskostnader
    - Beskrive hvordan Jernbaneverkets gods og persontrafikk strategi vil påvirke avstandskostnader.
  - Kyst
    - Fiskerihavners betydning for regional utvikling
    - Hurtigbåter
    - Kystfrakt – forholdene for mindre stykkgoods- og bulkbåter
    - Havneterminalbetjening, hurtigruta og andre båter
    - Rutebåtkai, samordning med person/godsterminal
  - Luftfart
    - Oppsummere lokale initiativ om endringer i lufthavnstruktur (nye flyplass-prosjekter og baneforlengelser), og beskrive drivkreftene bak slike initiativ
    - Gjennomgå data om lekkasje fra regionale lufthavner til stamuteplasser

Aktuell litteratur / bakgrunnsinformasjon fremgår av vedlegg 1.

2. Avgrensninger og produkt

Det vil bli levert en rapport fra prosjektet med et oppsummerende kapittel som skal inngå i en samlet leveranse fra transportetatene og Avinor til Samferdselsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet. Det oppsummerende kapitlet skal i utgangspunktet ikke overstige 5 sider inkludert sammenfattende konklusjoner. Konklusjonene må utformes slik at de gir veiledning til arbeidet i planfasen.

Arbeidet organiseres slik at dobbeltarbeid mellom denne utredningen, stamnettsutredningene / Avinors sektorplan, og øvrige NTP-prosjekter unngås. Programstyret sørger for den nødvendige kontakt mellom aktuelle arbeidsgrupper / prosjekter.

3. Organisering og sammensetning

Gruppas sammensetning

- Lise Nyvold, Jernbaneverket
- Øivind Schøyen, Jernbaneverket
- Stein Eliassen, Kystverket
- Inge Alsaker, Statens vegvesen
- Knut Fuglum, Avinor (prosjektleder)

Gruppas medlemmer disponerer 20 % av sin tid til arbeidet med prosjektet

Behov for ekstern bistand er anslått til 700.000. Dette fordeler seg som følger:

- Utrekningsmidler: Kr 500.000
Arbeid med definisjon og operasjonalisering av begrepet ”avstandskostnader”, vurdering av transportstandard og – kvalitet i ulike områder, analyser av tiltak, samt arbeid med eksempler
- Modellkjøringer: Kr 200.000

Innenfor godkjent mandat og prosjektplan, har prosjektleder delegert myndighet. NTPs programstyre skal involveres i valg og dilemmaer som ikke fremsto klart da rammene for oppdraget ble avtalt.

4. Samhandling med andre aktører

I løpet av september 2010 involveres fylkeskommunene, de største byene og referansegruppa. Dette administreres av NTPs programstyre, men med regional utviklingsgruppe som ansvarlig for det faglige innholdet.

5. Samhandling med øvrige NTP-prosjekter

Det vil være jevnlig kontakt mellom de tverretatlige prosjektene og NTPs programstyre. Videre vil det bli arrangert møter i regi av programstyre. Aktuelle tema er status, koordinering, behov samt aktuelle leveranser.

6. Budsjett og anskaffelser

Avinor v/ prosjektleder er ansvarlig for å håndtere anskaffelser og budsjettoppfølging.

7. Teknisk gjennomgang

Det gjennomføres en teknisk gjennomgang av prosjektets mål, mandat og arbeidsopplegg i regi av NTPs programstyre i august.

8. Framdriftsplan og milepæler

- Oppstartmøte 01.03.
- Mandat: Sendes NTPs programstyre 05.03. Revidert versjon sendes 07.04
- Disposisjon: 1. utkast legges frem på møtet 27.04
- Engasjere konsulent: Månedsskiftet mai / juni
- Etatsvise innspill: 1. utkast til 15.05. Behandles 26.05. Endelig utgave ferdig før sommerferien
- Rapport fra konsulent: 1. utkast til 1. oktober. Endelig utgave ferdig 20.oktober
- Sluttrapport: 1. utkast til 5. november. Endelig utgave ferdig 19. november

Det vises også til møteplanen i vedlegg 2

Vedlegg 1: Annen vesentlig informasjon

Aktuelle dokumenter fra SD:

- St.meld.nr 16 (2008-2009) NTP: Særlig kapittel 8, og figur 5.1 og side 55 - Avstandskostnader
- Brev fra SD datert 28.08.2007 "Målstruktur for transportetatens og Avinors AS sitt arbeid med Nasjonal Transportplan 2010-2019"

4 artikler i tidsskriftet Samferdsel:

- Næringslivets avstandskostnader – et forsøk på begrepsavklaring
- Næringslivet vil ha veg og jernbane
- Hurtigruten trenger et mottaksapparat på Land: Hvem skal ta trossa ?
- Avstandskostnader gjør samferdselspolitikken utydelig

Andre rapporter og notater:

- ECON-prosjekt på kyststrekningen Bergen-Stavanger
- TØI-rapport: "Robuste regioner". Rapp: 577/2007
- TØI-rapport: "Logistikkostnader i norske vareleverende bedrifter"
- Sweco: "Konsekvenser av en statligt garanterad minste tilgängelighet"
- TØIs POT-prosjekt om regional utvikling og transporttiltak
- NIBR: Rapport om pendling
- TØI – arbeidsdokument: "Stamlufthavners influensområde" 08.12.2008

Vedlegg 2: Møteplan:

- 01.03: Oppstartsmøte hos Avinor
- 12.03 Møte med TØI om aktuelle referanseprosjekter / forrige runde; hos Avinor
- 25.03: SVV Bergen
- 22.04: Møte med Møreforsk om modellkjøringer og referanseprosjekter; hos Avinor
- 27.04: Kystverket Arendal. – bla med Grønås fr styringsgruppa
- 26.05: Avinor
- 22.06: SVV Bergen
- Ingen møter etter sommerferien er foreløpig avtalt
- Alle tverretatlige utredninger skal foreligge til 19/11-2010